

at der netop i det, som jeg her har bemærket, nemlig deri, at der med stor Lethed — om end mod en høi Rente — kunde opnaas midlertidige Laan til at overvinde Terminsvanskelighederne med, ligger en væsentlig Fortsjel mellem Forholdene i Fjor, og Forholdene i 1857, thi i 1857 var Ringen netop den, at Bantinsituterne saoneb Midler til at skaffe Folk de nødvendige Penge, hvor høi Rente de end vilde betale, og hvor god en Sikkerhed de end kunde stille. Det var det, der gjorde en extraordinær Hjælp nødvendig, men noget Lignende har slet ikke været Udsældet nu. Naar man har ment, at en Bemyndigelse for Ministeren til at yde Laan af Statskassen, saaledes som det her er foreslaaet, vilde være ønskelig i det nærværende Dieblit, saa er dette Forslag, — som det tilstrækkelig fremgaar af Forhandlingerne i det andet Thing, og som ogsaa stemmer med de Bemærkninger, der fremkom fra den sidste erede Taler, — da heller ikke fremsat hovedsageligen for at tjene Sparekasserne, men det er væsentligt af Interesse for Sparekassernes Debitorer, at det er fremkommet. Man anser det nemlig for sandsynligt, at der i den kommende Tid vil blive uddraget mere Kapital af Sparekasserne, end der vil blive indskudt; man befrygter derfor en Opsigelse til Debitorerne, hvilken man ønsker at undgaa, og til dette Niemed ønsker man, at Statskassen skal yde, — ikke et midlertidigt Laan til Sparekasserne blot for at overvinde Terminsvanskelighederne, — men et Laan, som skal ydes dem for længere Tid, i det Mindste paa et Par Aar, for at de saaledes foreløbig kunne blive fritagne for at opsigte deres Debitorer og kunne afvente bedre Tider, indtil Konjunkturerne igjen forbedrede sig saaledes, at Indskudene ville indflyde saa rigeligt, at man vil se sig i Stand til at tilbagebetale Statskassen dens Penge uden at forurolige Debitorerne. Og dette Tidspunkt mener man vil senest indtræde ved Slutningen af Aaret 1880. Det, man altsaa vil, er med andre Ord, at man i sit Ønske om at komme Sparekassedebitorerne til Hjælp i den uheldige Stilling, hvori de befinde sig, i de ganske vist betydelige Forlegenheder, som mange af dem kunne være undergivne, skal foranledige Sparekasserne til at benytte en Fremgangsmaade, som jeg, efter hvad jeg har tilladt mig at bemærke, ikke tror kan kaldes regelmæssig eller i Principet forsvaerlig. Man mener, at det kan være rigtigt, at Vovningsmagten saa at sige opfordrer Sparekasserne til at anvende en saadan Fremgangsmaade, idet man trøster sig med, at de vel nok i sin Tid kunne komme paa rette Veie igjen. Dette synes mig nu allerede i sig selv at være i høi Grad betænkeligt. Men spørger man nu tillige, om det da virkelig er saa sikkert, at store Ulykker ville indtræde, hvis den nu foreslaaede Hjælp ikke bliver ydet, da vil man ved Besparelsen heraf netop i høi Grad føle Savnet af tilstrækkelige Dplysning-

ger. At der for Tiden hviler et stærkt økonomisk Tryk paa Landet, kan der ikke være nogen Tvivl om, men Spørgsmaalet er, om dette Tryk er til Stede i et saadant Omfang, at ganske ekstraordinære Forholdsregler kunne være nødvendige og tilraadelige. Jeg kan med Hensyn hertil ikke lade være at frembrage et Par Momenter, som det synes mig i Mangel af andre kunne fortjene i alt Fald nogen Opmærksomhed. I Slutningen af Aaret 1874 indestod der i samtlige Sparekasser udenfor Kjøbenhavn — Sparekasserne i Kjøbenhavn tror jeg det rettest her ikke at medtage — omtrent 150 Millioner Kr., og deraf vare over $\frac{1}{5}$ anbragte ikke i Forskrivninger af Private, men derimod i Kourspapirer eller som Indskud i Bankerne, altsaa paa en saadan Maade, at de maa antages let at have kunnet realiseres. Det er klart, at der saaledes har været en ikke ganske ringe Fond tilstede, hvorved et uheldigt Forhold mellem Indskud og Uddrag kunde dækkes, uden at man behøvede at angribe de private Debitorer. Paa den anden Side ser man, at det i Aaret 1876, i hvilket allerede et ikke ganske ringe Tryk begyndte at føles, dog ikke har været Tilfældet, at Sparekassekapitalen er bleven formindsket; der er tvertimod i dette Aar sket et Indskud i Sparekasserne ud over, hvad der er blevet udtaget, af 9 Million Kr. Nu er det vel saa, at i 1877 have Forholdene stillet sig endnu ugunstigere, men jeg vil dog henstille, om man, naar man gaar ud fra de anførte Data, virkelig kan tro, at en saadan Nedgang skulde være at befrygte, at det skulde kunne tænkes, i det Hele og Store betragtet, at ville blive nødvendigt paa Grund af de Uddrag, der maa gjøres af Sparekasserne, i noget særdeles stort Omfang at opsigte de Kapitaler, som indstaa hos Private. Der er utvivlsomt en stor Del Sparekasser, som paa ingen Maade ville komme i dette Tilfælde, idet de have fuldkommen tilstrækkelige Midler til at møde endog saa meget betydelige Uddrag uden at forulempe de Private, og jeg føler mig overbevist om, at der blandt de andre Sparekasser, der ikke ere i dette heldige Tilfælde, ere mange, hvis Bestyrere vilde blive meget lidet tilfredse, om der kom en saadan Lov ud som den, der her er foreslaaet, hvorved de kunde mene, at der blev lagt en vis moralsk Tvang paa dem til at gaa frem i Bestyrelsen af Kasserne paa en anden Maade end den, som de anse for den rigtige. Derimod er der jo ganske vist en Del Sparekasser, og det naturligtvis især de Sparekasser, som befinde sig under de mislykkede Forhold, som med Glæde vilde benytte sig af denne Lov. Under den Frihed, med hvilken Sparekasseseinstitutionen har udviklet sig her i Landet, kan det vistnok ikke negtes let at kunne være Tilfældet — jeg veed Intet i saa Henseende, men det kan vel være tilladt at nævne det som muligt, ja endog saa som sandsynligt — at der kan være en og anden Sparekasse, hvis Forhold endog kunne